Qishnaa Wal Hin Godhatinaa, Wal hin arrabsinaa, Maqaa Badaa walitti hin moggaasinaa

Description

﴿ يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لَا يَسۡخَرۡ قَوۡمٞ مِّن قَوۡمٍ عَسَىٰٓ أَن يَكُونُواْ خَيۡرٗا مِّنۡهُمۡ وَلَا نِسَآءٞ مِّن
نِّسَآءٍ عَسَىٰٓ أَن يَكُنَّ خَيۡرٗا مِّنۡهُنَّۖ وَلَا تَلۡمِزُوٓاْ أَنفُسَكُمۡ وَلَا تَنَابَزُواْ بِٱلۡأَلۡقَٰبِۖ بِئۡسَ ٱلِٱسۡمُ
ٱلۡفُسُوقُ بَعۡدَ ٱلۡإِيمَٰنِۚ وَمَن لَّمۡ يَتُبۡ فَأُوْلَٰٓئِكَ هُمُ ٱلظَّٰلِمُونَ ١١ ﴾ الحجرات [11]

Yaa warra amantan! Dhiironni dhiirotatti hin qishniin, tarii isaan irra gaarii taâ€™uu dandaâ€™u. Dubartoonnis dubartootatti hin qishnin, tarii isaan irra gaarii taâ€™uu dandaâ€™u. Wal hin eybessinaa, maqaa badaan wal hin waaminaa. Iimaana booda maqaan faasiqummaa waa fokkate! Namni hin tawbanne, isaan sun isaanumatu zaalimota.â€•

â€œ**Yaa warra amantan! Dhiironni dhiirotatti hin qishniin, tarii isaan irra gaarii taâ€™uu dandaâ€™u**.â€• Kana jechuun Yaa warra Rabbii fi Ergamaa Isaa dhugoomsitan! Dhiironni dhiirota biroo qoosa hin godhatin. Kana jechuun, Namni Muslimaa tokko amala ykn hiyyummaa ykn uumama nama biraa ilaalun gadi isa hin xiqqeessin. Tarii namni inni gadi xiqqeessu kuni Rabbiin biratti isa caalu dandaâ€™a. Rabbiin biratti gatiin ilmaan namaa qabeenyaan ykn bareedinnaan osoo hin taâ€™in, iimaanaa fi taqwaani. Namni ati gadi xiqqeessitu hiyeessa ykn fokkataa taâ€™uu dandaâ€™a. Garuu iimaanaa fi taqwaa waan qabuuf si caalaa gaarii taâ€™uu dandaâ€™a. Ammas hikni biraa, namni ati harâ€™a sababa hiyyummaa isaatiin gadi xiqqeessitu dureessa taâ€™e si caalu dandaâ€™a, ati immoo hiyyeessa taate isaa gadi taâ€™uu dandeessa. Rabbiin haala jireenya namaa kan jijjiruudha. Namni harâ€™a sababa naafa (paralayized) taâ€™eef gadi xiqqeessitu, tarii inni fayyee ati naafa taâ€™uu dandeessa. Kanaafu, nama kamu sababa fokkinnaatin, hiyyummaatin ykn uumama isaatiin gadi hin xiqqeessin. Namni ati gadi xiqqeessitu tari harâ€™a amala dhokataa biraatiin si caalu dandaâ€™a. Yookiin boru qabeenyaan ati isaa gadi taatee inni si caalu dandaâ€™a.

â€œ**Dubartoonnis dubartootatti hin qishnin, tarii isaan irra gaarii taâ€™uu dandaâ€™u**.â€• Kana jechuun dhiira qofaa miti, dubartoonnis dubartoota biraa qoosa hin godhatin (gadi xiqqeessun itti hin kolfin). Dubartoota meeqa beekna, ilma dubartiin biraa deessetti yommuu kolfitu, ilmuma akkasi Rabbiin itti kenne. Fakkeenyaf, yommuu dubartiin takka ilma gurraan hin dhageenye argattu, dubartiin biraa ilma kana gadi xiqqeessuun itti kolfiti. Ergasii Rabbiin ilmuma akkana itti kenna. San booda ilma kana waliin rakkatti. Kanaafu, uumama namaatti kolfun, murtii Rabbiitti kolfuu waan taâ€™eef namni kana irraa of eeggachuu qaba. Â

â€œWal hin eybessinaaâ€•Kana jechuun hanqinna dhokataa namni tokko qabu ifatti baastanii dubbachuun gadi hin xiqqeessinaa. Fakkeenyaaf, eebalu duudadha, eebalu kadhattuudha, eebalu shenkellaadha (nama lukaan okkolu. â€˜Lukaan ni okkolaâ€™ yoo jedhan homaa miti, garuu â€˜shenkellaaâ€™ yoo jedhaniin kuni isa gadi xiqqeessu fi arrabsuudha). Eybeessu jechuun waaâ€™ee nama tokkoo ilaalchisee dubbii gadi xiqqeenya ykn salphinna agarsiisu dubbachuudha. Â

â€œ**maqaa badaan wal hin waaminaa.â€•**Kana jechuun maqaa badaa namni tokko hin jaalanne itti mogaasun wal hin waaminaa. Fakkeenyaaf, yaa faasiq, yaa mujrima, yaa kabeelaa, yaa sagaagaltu fi kkf jechuun wal waamun dhoorgadha.

â€œIimaana booda maqaan faasiqummaa waa fokkate!â€•Kana jechuun namni tokko iimaanaan erga ibsamee booda faasiqummaan ibsamuun waa fokkate. Faasiqummaa jechuun hojii babbadaa gurguddaa Rabbiin dhoorge hojjachuudha. Yommuu wanta Rabbiin dhoorge hojjattan, faasiqoota (finciltoota) taatu. Nmni yommuu hojii badaa guddaa hojjatu, faasiqa taâ€™a. Ammas, hojii badaa xixxiqaa hojjachuu irra deddeebiâ€™ee fi itti fufe, faasiqa taâ€™a. Kanaafu, iimaana erga argattee booda faasiqa hin taâ€™in.

Kanaafu, namni obboleessa isaa Muslimaa qishnaa godhate, eybeesse fi maqaa badaa inni hin jaalanneen isa waame, faasiqa taâ€™aa jechuudha. Sababni isaas, kunniin wanta Rabbiin dhoowwedha. Namni kuni muâ€™mina erga jedhame booda faasiqa jedhamee waamamuun akkam fokkataadha. (Fakkeenyaaf, namni Muslima erga taâ€™ee booda yoo kafare, kaafira jedhamee waamama. Kuni maqaa fokkuudha. Akkuma kana, namni muâ€™mina (nama dhugaan amane fi shariâ€™aa hordofuudha) jedhamee erga waamame booda hojii badaa akka sagaagalummaa yoo raawwate faasiqa jedhama. Kuni maqaa fokkuudha miti ree? Akkuma kana yoo nama Musliimaa qishnaa godhate, eybeesse fi maqaa badaa inni hin jaalanneen isa waame, faasiqa jedhame waamama.)

â€œNamni hin tawbanne, isaan sun isaanumatu zaalimota.â€•

qishnaa godhachuun, eybeessuu fi maqaa badaa inni hin jaalanneen isa waamuun dilii (cubbuu) erga taâ€™anii, isaan irraa tawbachuun dirqama. Namni kana irraa hin tawbannee zaalima (miidhaa hojjataadha). Sababni isaas, namoota irratti daangaa darbuun zaalima taâ€™ee jira. Ammas, Aakhiratti nafsee ofii adabbiif waan saaxiluuf of miidhee jira. Namni badii kanniinii fi kan biroo irraa hin tawbanne, Aakhiratti adabbii cimaatu isa eeggata.

Tawbachuu jechuun badii irraa buqqaâ€™uun gara Rabbiif ajajamuutti deebiâ€™uudha. Tawbaan nama tokkoo Rabbiin biratti fudhatama argachuuf ulaagaalee shan guutu qabdii:

1. ***Ikhlaasa-***Na argaaf ykn dubartiif ykn faayda birootiif osoo hin taâ€™in Rabbiif jecha tawbachuudha.
2. ***Gaabbuu-*** Badii hojjatee dabarseef ykn hojii dirqamaa dhiiseef gaabbiin isatti dhagahamu.
3. ***Ammatti badii irraa buqqaâ€™uu–*** yoo hojii badii hojjachaa jiraate, hojii badaa kana dhiisu. Yoo hojii dirqamaa kan akka salaata dhiise, salaata jalqabuu fi itti fufuu.
4. ***Gara fuunduraatti akka itti hin deebine ijjannoo qabaa***chu
5. ***Yeroo tawbaan itti qeebalamtu keessatti taâ€™uu-*** yeroon tawbaan itti hin qeebalamne yeroo aduun dhiyaan baatu fi duuti itti dhuftuudha. Yeroo Qiyaamaan dhiyaattu, aduun bahaan bahuu

dhiistee dhiyaan baati. Yeroo kanatti tawbachuun homaa nama hin fayyadu. Ammas, namni badii hojjachaa bahee, yommuu duuti isatti dhuftu tawbadhe yoo jedhe kuni homaa isa hin fayyadu. Ragaan kanaa:

﴿وَلَيْسَتِ ٱلتَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ ٱلسَّيِّـَٔاتِ حَتَّىٰٓ إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ ٱلْمَوْتُ قَالَ إِنِّى تُبْتُ ٱلْـَٔـٰنَ
وَلَا ٱلَّذِينَ يَمُوتُونَ وَهُمْ كُفَّارٌ ۚ أُو۟لَـٰٓئِكَ أَعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا ﴿١٨﴾﴾ النساء [18]

â€œTawbaan warra hanga tokkoon isaaniitti duuti dhuftuu badii hojjatanii â€˜Ani amma tawbadhe.â€™ jedhanii fi isaannan kaafirota taâ€™anii duâ€™aniif [tan qeebalamtu] miti. Warra san adabbii laalleessa isaaniif qopheessine jirra.â€•An-Nisaa 4:18[1]

---

[1] Tafsiira Suuratu Al-Hujuraat â€“ Ibn Useymiin

Date Created
September 23, 2024
Author
admin